Nr. 108. Sibiiu, Sâmbătă 13 Septemvre 1880. Anul XXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Septemvre.

Conferenţele şi consiliele ministeriale cu Maj. Sa în frunte şi fără de Majestatea Sa urmează încă şi vor mai urma. Vorba este, după cum s'a mai ḑis, că întrunurile ministrilor sûnt pentru stabilirea bugetului pro 1881. Se poate că aşa va fi, dar de altă parte poate earăşi fi adevĕrat, că desbaterile cele serioase şi lungi au în vedere politica esternă.

In sfĕrşit, ceva mai târḑiu, ne a venit şi nouĕ numerul de probă al ḑiariului „Ellenzék“ din Cluj. Partida îndependenţii maghiare a scos aşa dară stindardul ei şi în Transilvania. Partida îndependenţii în programa sa ne spune nouĕ Transilvănenilor, că voiesce, ca Ungaria sĕ se desfacă cu totul de Austria. Numai dinastia sĕ fie una şi aceeaşi. Ce privesce naţionalităţile în statul unguresc toate (naţionalităţile) sĕ se bucure de egala îndreptăţire, în aceea ce privesce factorii culturali. Programele politice ale Maghiarilor, fără osebire de partide, sûnt ca şi tipurile paragrafului. Ori îl vei întoarce cu capul în jos ori îl laşi cu capul în sus § tot aceeaşi formă are. Ca mâne vor venì Maghiarii şi vor ḑice: numai suferim naţionalităţi în statul unguresc. Inceputul e făcut cu limba.

O sucitură de vênt politic şi dincolo de Laita încă poate resuna aceeaşi sentenţă pentru naţionalităţile ne germane. Dorinţa spre sfĕrşitul acesta esistă. „Nat. Ztg. din Berlin ne asigură indirect, că în special noi Românii n'avem sĕ ne facem ilusiuni. Tocmai pentruca sĕ nu se desvoalte simţiul naţional al nostru, ḑice „Nat. Ztg.“ nu poate fi nici România promovată la regat. Aceasta este o împregiurare, care ar trebuì bine cumpănită din partea fie-căruì Român. Împregiurarea aceasta ne indică situaţiunea, ce ni se pregătesce, dacă vom tot aştepta „mură în gură,“ cum am aşteptat de patrusprĕḑece ani încoace.

Crisa ministerială în Francia ar fi terminată. Ministrul-president este Ferry, ministru de esterne Barthelémy Saint Hilaire, min. de afacerile publice, Sadi Carnot, min. de marină Vice-admiral Clone. Celelalte portfoiuri le ţin ministrii din cabinetul căḑut.

Din atitudinea presei în Francia şi în Germania, ministeriul cel nou francez este numai o cârpitură, până la altă ocasiune, până când va venì timpul de o constelaţiune hotărîtă.

Dela Dulcigno încă nimica mai nou.

Reflecsiuni

asupra articlului „La cestiunea învĕţămêntului religios“, publicat în „Biserica şi scoala“.

Braşov, 5 August 1880.

(2 Urmare.)

Partea a doua a „tractatului“ combate metoadele cele absurde şi varvare, după care este ales, primit, întocmit şi aşeḑat materialul învĕţămêntului religiunii în manualele, de care s'a servit şi încă se servesce scoala noastră poporală.

Arată, că materialul învĕţămêntului religiunei din amintitele manuale, fiindcă este vast şi desfăcut în amĕnunte şi suptilităţi; formează un întreg scientific sistematic; este abstras, pentrucă dogmele sûnt învĕţături abstrase; este espres în definiţiuni, conclusiuni; demândă, nu motivează; impune, nu luminează: covĕrşesce, apasă, vatĕmă puterile minţii copilului; împetresce inima copilului; înstrăinează voia copilului dela îmbrăţişarea şi sevĕrşirea faptelor bune, religioase şi morale.

Apoi nici unui obiect de învĕţămênt al scoalei, cu atâta mai puţin învĕţămêntului religiunei, 'i este ertat sĕ paralisezе desvoltarea spirituală a copilului; sĕ'i lege spiritul de mărturisirea recitativă a unor espresiuni stilistice schiloade şi monstruoase, pe cari le numesc „credinţă crestinească,“ dogme cari însĕ nu sûnt nici-decum în stare a fi înţelese şi a aduce „credinţa“ în copil, decât a'i sugruma spiritul, ba chiar a i'l ucide!

Recomêndă dar şi cere „tractatul“ scoaterea afară din scoala poporală a metoadelor, al căror merit se cuprinde în anomaliele, absurdităţile, varvariile şi ruinarea de spirit — cari formau mărirea evului mediu:

Partea a treia a „tractatului“ recunoasce de corespunḑĕtoriu întru toate şi absolut bun de a propune elevitor în scoala poporală învĕţămêntul religiunei creştine metodul, după care însuşi mântuitoriul Christos a propus şi împărtĕşit oamenilor sânta sa religiune: metodul, după care Christos a lăpĕdat abstracţiunile, definiţiunile, conclusiunile, poruncirile, sistemele, şi a îmbrăcat materialul de propus în formă concretă, în formă de istorioare — amĕsurat gradelor desvoltărei puterilor intelectuale ale ascultătorilor sei.

Christos prin istorioare a luminat, a atras, a motivat pe oameni şi 'i-a pus în stare, sĕ cunoască pe adevĕratul Dḑeu, sĕ'l iubească, sĕ'l onoreze, sĕ'i slujească şi sĕ se teamă de el cu adevĕrată pietate; prin istorioare morale a deprins Christos pe oameni în virtuţile şi faptele morale religioase.

Acest metod sânt îl primesce „tractatul“; pe acest metod sânt il recomândă „tractatul“; după acest metod sânt, cere „tractatul“, sĕ se întocmească învĕţămêntul religiunei creştine în manualele scoalei noastre poporale.

Va se ḑică: sĕ propună învĕţătorii elevilor lor materialul învĕţămêntului religiunei înbrăcat în formă de istorioare din testamentul vechiu şi nou.

In fine „tractatul“ îndrumează pe învĕţători aşa: „După ce simţesc copii istorioara şi cugetă la ea, sĕ desvolteze învĕţătoriul representaţiunile şi noţiunile religioase şi morale, cari se cuprind în istorioară; sĕ ridice intuiţiunile religioase la noţiuni, cari acum nu mai sûnt seci, fiindcă au de fundament fapte concrete.“

Dumneḑeeasca revelaţiune se cuprinde în testamentul vechiu şi nou; dogmele bisericesci crestine g. o. au eşit din dumneḑeeasca revelaţiune; se basează ele prin urmare pe test. v. şi nou: — cum poate dar „tractatul“ vatĕma dogmele bis. g. o., când pretinde, a se scoate afară din scoala poporală metodul evului mediu, şi a se îmbrăca învĕţămêntul dogmatic în formă de istorioare din testamentul v. şi n. după metodul lui Christos?

Nu cumva scie dl N. vre o paremie, vre o evangelie, vre o învĕţătură apostolească ori sobornicească, carea 'i arată, că dumneḑeeasca descoperire nu se cuprinde în testamentul vechiu şi nou? că prin urmare dogmele bisericei g. o. nu es din, nu se basează pe testamentul v. şi n.? ci au eşit din, şi se basează pe metoadele cele absurde şi varvare usitate în manualele de religiune ale scoalei pop. de până acum, care leagă şi ucid spiritul copilului?

Sĕ ne arete dl N. cu numele pe acel proroc, apostol ori părinte al vre unui sobor, carele va fi îndrăsnit sĕ ḑică şi sĕ afirmeze una ca aceasta, ca sĕ'l vadă lumea şi sĕ se mire de el!

Sĕ ne arete dl N., cine 'i-a spus d-lui, că „legea în care s'a pomenit Românul, religiunea străbună“ — este una cu absurditatea şi varvaria metodului evului mediu din manualele scolastice de religiune de până acum, aşa încât: dând cineva din scoală afară metodul cel absurd şi varvar al evului mediu, prin tr'ênsul şi cu dênsul a scos afară tot deodată şi religiunea străbună; ne mai propunênd elevilor religiunea creştină după acel metod ucigătoriu de spirit, nu le propune „religiunea străbună“?

Sĕ ne arete dl N. cine i-a spus d-lui, ce istorie 'l-a încunosciinţat pe d-lui, că luând manualelor scolastice pentru învĕţămêntul religiunei neajunsurile didactice şi metodice, sub jugul cărora gem ele şi în specie luându-le formele cele schiloade, monstruoase şi hide, în cari sûnt îmbrăcate dogmele, de — sparie pe copii şi'i fac, sĕ fugă de ele, ca de nesce iesme..... şi aşa scăpênd scoala noastră de metodul evului mediu cel absurd şi varvar: — prin aceasta „înceată religiunea noastră ortodocsă, a mai esista?“

Dar ce valoare pot avĕ pentru dl N. toate aceste?

Ce folos poate trage dl N. din adevĕr, dreptate şi bunacuviinţă?

Pe dl N. nu'l doare inima de dogmele bisericei g. or.

FOIŢA.

Dela Sibiiu la Ogna şi indĕrĕt.

(Schiţă de călĕtorie).

(7 Urmare).*)

Însoţit de Ciceronele din bunăvoinţă am ajuns la biserica, de care vorbiam. Biserica este nepretensivă în privinţa stilului, are o perspectivă frumoasă, dar pentru poporaţiunea, ce i aparţine, este prea mică. Fiind bine îngrigită şi lipsindu'i inscripţiunea datului, de când este zidită, străinul este ispitit, a'i atribuì o vechime mai puţină de cum este în adevĕr. Ciceronele, un Român neatins de spoitura jumĕtate-culturei moderne, care părjolesce multe societăţi românesci, îmi descoperì, că biserica aceasta e mai veche de cât unaţia. Atunci, când s'a introdus unaţia şi biserica Românilor „de din sus“ a fost luată cu puterea, veniau şi cei „de din sus“ aici la rugăciune, cu toate că, după cum vom vedè, dela cei „de din sus“ până la cei „de din jos“ este o distanţă însemnată. Intrarăm în biserică. Am avut o satisfacţiune, vĕḑênd bărbaţi şi muieri, juni şi june, copii şi copile înbrăcaţi ca florile; satisfacţiunea cea mai mare însĕ a fost pentru mine, auḑind cum aproape toţi cei din biserică cântau cântările liturgice, cari deşi se cântau unison şi pe ici pe colea ritmul cântărei era în ceartă cu prosodia, făceau o impresiune plăcută şi stimulau la pietate.

„Baba călĕtoare n'are serbătoare“ ḑice proverbiul şi de aceea fui silit, a părăsì mai îngrabă biserica aceasta ca sĕ ajung şi la celelalte douĕ românesci în partea „de din sus“.

Din bună voinţa Ciceronelui meu am şi ajuns. Dândune jos de pe înălţimea, pe care este zidită biserica aceasta, am eşit dintre Românii „de din jos“ s'au din „Căciulata“. Aflânde-ne între „Unguri“ am trecut preste doue punţi primitive, ca sĕ eşim în piaţă. Edificiul cel dintâiu la dreapta în piaţă este o bisericuţă romano-catolică, mai mult pentru funcţionarii dela salinele sau ognele de sare din loc, căci Ungurii sûnt mai cu samă calvini şi luterani. Piaţa un trigon larg, n'ar fi urîtă, dacă ar fi mai grigită. Intre edificiile din piaţă se deosebesce cel al magistratului şi la stânga a unui proprietariu.

In dosul liniei, ce vine în faţă când întri în piaţă, se vede, tot cam la stânga, un edificiu înalt dar vechiu, unde era odinioară „casa sfatului“. Acì era tot odată şi locuinţa judelui regesc (király-biró), funcţiune ereditară în familia contelui Haller. Din apoia acestuia este biserica protestantă, comună pentru calvini şi luterani. Aceasta, afară de turnul înnoit, poartă timbrul bisericilor vechi săsesci.

Din piaţă valea se lărgesce şi cu dênsa şi Ogna. Culmile pe de laturi sûnt presărate cu grădini. Multa verdeaţă are pe lângă bunĕtatea higienică ceva plăcut şi pentru vedere. Pĕcat, că grădinile nu se bucură de o cultură mai serioasă. Cu puţine escepţiuni sûnt tratate într'un mod foarte primitiv.

Din piaţă am apucat la dreapta spre a ajunge în strada mare, care e mai lungă ca Friedrichstrasse din Berlin. Cum ajunge omul în strada mare se vede mai ântâiu turnul şi mai târḑiu biserica gr. or. „de din sus,“ care în privinţa stilului este asemenea nepretensivă, însĕ are totuşi mai multă simetrie şi e şi mai mare ca cea de dinjos. Pentru poporaţiune este prea mică. Dela 1806 decând s'a terminat biserica aceasta, va se ḑică, în 74 de ani, Românii s'au sporit foarte tare. Ungurii încleştaţi de doue părţi de Români 'şi-au perdut toată puterea espansivă. Casurile sûnt încă rari, dar deja s'au aruncat Românii printre şirurile ungurescі; chiar în piaţă sûnt până acum deja douĕ case, proprietate românească. Mai este de însemnat, că Românii, cari până la 1848 numai cu greutate puteau cumpăra moşii dela Unguri, decând greutăţile sau delăturat, au atras foarte multă moşie în mâni românesci. Majoritatea alegĕtorilor la dietă şi în afaceri administrative este Românilor asigurată. E vorba numai sĕ o scie folosì.

(Va urma).

*) A se vedè Nr. 105,

Devisa d-lui N. este: „Sclavia!“....

Scopurile d-sale sûnt: opăcirea, rătăcirea, încurcarea, tămpirea minţii; împetrirea inimei; împingerea voinţei copiilor spre fapte murdare; întoarcerea neamului omenesc dela lumina adevĕrului la întunerecul cel crud şi crâncen, căruia 'i slugesce d-lui şi i se închină!

Numai cât publicul român nu este ertat sĕ scie, cumcă dl N. sĕvêrşesce în contra Românilor atari crime; pentru aceasta — la sĕvêrşirea lor, se ascunde d-lui sub masca religiunei!

Sub masca de părinte apĕrătoriu, povĕţuitoriu, îndreptătoriu prinde dl N. a îndrepta lumea şi a pilduì pe autorii „tractatului“ în modul următoriu:

„Obiectul, de care se ocupă religiunea este D-ḑeu, şi raportul lui faţă cu lumea şi în special faţă cu om. Dar „pe D-ḑeu a'l vedè nu este cu putinţă oamenilor.“

„In urmare noi îl cunoascem numai întru atât, încât El ni se descopere prin revelaţiunea Sa naturală şi mai cu seamă prin revelaţiunea Sa supranaturală: prin sânta Scriptură.. Este prea nătural dară, că fără credinţă, carea în ori-ce religiune este espusă în dogme, nimenea nu poate cunoasce pre D-ḑeu. Apoi celce nu'l cunoasce, respective nu crede în El, acela nici nu poate face faptele, de cari face pendentă această Prea Inaltă fiinţă fericirea omului. Astfel unde nu este credinţă, nu sûnt, şi nu pot fi fapte. Faptele omului sûnt de regulă espresiunea convingerilor sale, ear convingerile, ce şi le câştigă omul prin religiune, fiind basate în parte mare pe autoritate se numesc credinţe. Unde dar nu este credinţă, acolo nu este, şi nu poate fi morală. Cine nu vrea dar' sĕ scie de dogme, în cari, repeţim, se cuprinde credinţa, convingerile religioase, acela nici nu va putè face faptele, pe cari le propagă religiunea. Vechiu ca timpul şi nestrămutabil este adevĕrul că: „fără credinţă nu este cu putinţă a plăcè lui D-ḑeu.“ Neînvĕţând dară elevii în scoală principiile credinţei creştine este prea natural, că în viaţă nici nu vor putè face fapte creştinesci, un lucru, pe care de sigur nu'l doresce nimenea, nici d nii autori.“

Ce cuvinte sânte!

Cuvintele aceste sûnt în adevĕr sânte; din care causă nici că s'au putut păngărì prin aceea, că s'au apropiat dl N. de ele; s'au atins de vestmêntul lor; a şi pus mâna pe ele; le-a prins şi le-a tĕrâit prin negreala d-sale în acest punct al „articlului,“ ca sĕ facă — paradă cu ele.

Paradă cu: religiunea creştină, creştinătatea!?

Aşa face dl N.!

D-lui adecă avêndu'şi obrazul împodobit cu masca religiunei creştine, cu masca pietăţii; însĕ în inimă purtând despreţul, hulirea asupra acestora, vrea sĕ se arete lumii, că este inspirat de principiile religiunei.

Sub lucirea acestei podoabe după ce a învinuit pe autorii „tractatului“ de călcători în picioare şi dĕrîmători, ruinători ai religiunui creştine prin primirea istorioarelor din testamentul vechiu şi nou după metodul lui Christos; — îi învaţă acum ca pe nesce păgâni varvari închinători ai testamentului v. şi n. şi ai metodului lui Christos sĕ cunoască pe D-ḑeu cel adevĕrat.

Care învĕţătură o basează pe următoarele: „In urmare noi îl cunoascem (pe D-ḑeu) numai întru atât, încât el ni se descopere prin revelaţiunea sa naturală şi mai cu samă prin revelaţiunea sa supranaturală: prin sânta scriptură. Este prea natural dară, că fără credinţă, carea în ori-ce religiune este espusă în dogme, nimenea nu poate cunoasce pe D-ḑeu.“

Sensul acestor propositiuni este următoriul:

Noi putem cunoasce pe D-ḑeu din sânta descoperire, care se cuprinde în sânta scriptură (testamentnl v. şi n.); dar' apoi noi trebuie sĕ luăm dḑeeasca descoperire de adevĕrată, adecă: sĕ credem în cele descoperite în testamentul v. şi n.; credinţa este espusă în dogme.

Foarte bine!

Apoi autorii „tractatului“ au primit metodul lui Christos şi conform acestuia recomêndă propunerea învĕţâmêntului religiunei în scoala pop. în forma de istorioare din testamentul v. şi n. — Va sĕ ḑică: autorii „tractatului“ primind istorioarele din testamentul v. şi n., în cari se cuprinde dḑeeascĕ revelaţiune, de adevĕrăte, au primit credinţa în cele descoperite în testamentul v. şi n.; dacă au primit credinţa, atunci „tractatul“ se basează pe credinţă, pe dogme, pentrucă credinţa este espusă în dogme! — cum pot dar vătĕma ei dogmele prin aceea, că cer în „tractat,“ sĕ se desbrace învĕţâmêntul religiunei cr. de vestmintele metodului evului mediu, şi sĕ se îmbrace în forma de istorioare din testamentul v. şi n. după metodul lui Christos?

Dacă dogmele sûnt învĕţături ale credinţei în dḑeeasca revelaţiune din testamentul v. şi n. — apoi „tractatul“ cere istorioare din testamentul v. şi n.: — nu cere el prin aceasta credinţă? — vatĕmă prin aceasta dogmele?

Christos a propus sânta revelaţiune in formă concretă (de istorioare); a lăpĕdat forma cea abstrasă; pe basa aceasta „tractatul“ pretinde darea afară din scoală a formei cei abstrase: — vatĕmă prin aceasta credinţa, dogmele?

Când cere „tractatul“ scoaterea afară din scoala poporală a învĕţâmêntului dogmatic, a dogmelor în forma cea din manualele de scoală, întocmite după metodul evului mediu; — cere sĕ se dea afară credinţa, nu metodul evului mediu? Vatĕmă dar el prin aceasta cumva credinţa, dogmele bisericei gr. or.?

Firesce că nu le vatĕmă!

Dl N. însĕ nu vrea sĕ scie de aceste. Dlui simte folos întru a învinuì pe autorii „tractutului“; 'i şi învinuiesce, cu ce 'i vine mai curênd în minte, fără ca sĕ şi ia sama la ceea ce ḑice.

Dlui adecă 'i-a învinuit mai sus, că prin istorioarele din testamentul v. şi nou scot religiunea străbună din scoala poporală pentrucă acele istorioare 'i răpesc dogmele şi prin aceasta o fac sĕ înceteze de a mai esista.

Apoi tot dlui le spune aici, că sânta scriptură (test. v. şi n.) cuprinde în sine dḑeeasca revelaţiune, din care es dogmele.

Ce poate înţelege acum on. public cetitoriu din toată învĕţătura aceasta, propusă de dl N.?

Dlui adecă recunoasce aici, că testamentul v. şi n. cuprine în sine dḑeeasca revelaţiune, din care es dogmele; autorii „tractatului„ primesc istorioarele din testamentul v. şi n. şi recomândă învĕţătorilor, se îmbrace învĕţâmêntul religiunei în forma acestor istorioare; dl N. 'i învinuesce pentru aceasta de vătĕmători ai dogmelor, ruinători ai religiunei ortodocse: nu se rănesce dl N. pe dsa însuşi cu arma, cu care vrea sĕ lovească în cap pe autorii „tractatului“?

Arată dl N. cunoscinţă de lucru, înţelepciune, când acusă pe autorii „tractatului“ mai departe prin cuvintele: „Apoi celce nu'l cunoasce (pe Dḑeu), respective nu crede în el, acela nici nu poate face fapte, de cari face pendentă această Prea înaltă fiinţă fericirea omului“ — după ce a putut adecă vedè aceasta în „tractat“ toţi câţi 'l-au cetit cu atenţiune, că autorii lui nu voiesc decât cum s'a arĕtat mai sus, scăparea scoalei de metoadele evului mediu şi propunerea religiunei creştine după metodul lui Christos prin istorioare din testamentul v şi n.?

Apoi din testamentul v. şi n., în care se cuprinde dḑeeasca revelaţiune, ceea ce recunoasce şi chiar dl N. nu pot învĕţa elevii scoalei poporale sĕ cunoască pe Dḑeu sĕ creadă într'ênsul şi sĕ sevêrşească fapte „de cari face pendentă această prea înaltă fiinţă fericirea omului“?

Ba pot; însĕ dl N. nu are cugetul la ele, ci la autorii „tractatului“ — sĕ se vadă scăpat de ei cu ori ce preţ.

Primeasca ei, recomânde ei în „tractat“: testament vechiu, nou ori ce le va plăcè; dl N., ca sĕ se scăpe de ei, 'i învinuiesce, că prin „tractat“ provoacă pe învĕţători, sĕ deprindă pe elevii lor la: necredinţă în Dḑeu şi la fapte imorale!

Vina lor aceasta formulată de dl N. stă scrisă în „articlu“ aşa:

„Neînvĕţând dară elevii în scoală principiile credinţei crestine este prea natural, că în viaţă nici nu vor putè face fapte crestinesci!!....

Insĕ totuşi ar fi prea fără — aer de sânt, a tĕrâi pe autorii „tractatului“ vrâjmăşesce la moarte; pentru aceasta le dă o graţioasă mângâiere: „Un lucru, pe care de sigur nu'l doresce nimenea, nici domnii autori!“

Ei, pe cine a jucat acum dl N. sub masca, cu care este împodobit? — nu pe tartiuful?

Ba aşa; numai cât nici decum pe tartiuful tartiuf, ci pe — neghiobul.

Aceasta este adevĕrat. Dlui N. însĕ nu'i pasă nici de una ca aceasta!

Dumnealui deşi ca bărbat de principiul, că „scopul sânţesce mijloacele“ 'şi-a dat în faţa publicului prin schimbarea trăsurilor massei un aer de părinte pios şi sânt, şi ca atare a trebuit sĕ recunoască sânta scriptură de adevĕrată; dar apoi, ca sĕ poată zugrăvì pe autorii „tractatului“ cu colorile cele mai urîte, s'a vĕḑut necesitat, sĕ calce aceaşi sântă scriptură în picioare sub pretest, că prin ea vatĕmă autorii „tractatului“ dogmele bisericei gr. or. şi ruinează religiunea crestină; — totuşi ca om cu minte ori cu ideă ficsă, neîncreḑătoriu, pesimist până la cel mai înalt grad desemnat de frică, ce o are dlui de umbrele întunerecului, că neputênd prin călcarea testamentului v. şi n., prin descrierea cu colori urîte a autorilor „tractatului“ desfiinţa „tractatul“ cu desĕvêrşire, — va da de belea cu umbrele întunerecului: — se sparia, se necăjesce, se înfuriază până la turbare.

Dl N. vĕḑêndu'şi şi simţindu'şi din toate părţile, apoi şi din a „tractatului“ elementul seu de viaţă împroşcat cu otrava luminei, pe idolul seu, întunerecul, amenińţat cu stingere, precum se stinge fumul: nu mai cugetă la masca, cu care este dlui împodobit, nici la nimic de feliul acesta.

Un bold de flamêndie lacomă lupească 'i stringe băierile inimei.

Eată'l în spatele autorilor „tractatului“; li'l sfâşie; apoi muşcă şi rupe cu cuvinte scăpărătoare scântei de cătran.

(Va urma).

„Timpul“ de Mercuri, îmbrăcat în doliu adûnc aduce în frunte următoriul necrolog:

†

„Duminecă la 7/19 Septemvrie, la 3 oare după ameaḑăḑi a încetat din viaţă

Monolache Costache Epureanu.

Greu bolnav, plecase din ţeară la Viena şi deacolo la Wiesbaden, unde părea a se îndrepta. Intors în Viena pentru că temperatura fusese aspră la băile recomandate, fu trimis de medici la Schlangenbad din Nassau, unde, învins de boală şi de o timpurie bĕtrâneţe, şi-a dat obştescul sfêrşit.

„O timpurie bĕtrâneţe în adevĕr! Abia de 56 de ani, Monolache Costachi avea arĕtarea unui om cu mult mai bĕtrân. Coborîtor dintr'o familie istorică a Moldovei şi moştenind o avere mare, însĕ încurcată prin împărţeli şi datorii, el a fost viaţa întreagă pe de o parte bântuit de grija de a păstra averea strămoşilor ca razim al influenţei politice, pe de altă parte amestecat ca factor de căpetenie în toate mişcările politice ale patriei sale. Studiind în Heidelberg, în timpul în care „Juna Germanie“ îşi stabilia idealele ei politice, ca curent opus stării monarchiei absolute, ce domnia în Europa în urma sfintei alianţe, M. C. Epureanu păstrase, din studiile sale în ştiinţele politice şi juridice, idealul constituţionalismului englez, basat pe libertatea, de a face ceea ce e bine şi just, pe spiritul adevĕrului şi al muncii. Credinţa sa fundamentală era: că un stat numai atunci poate înflorì, când destinele sale sûnt conduse de partea aceea a naţiei, care e neatârnată prin avere şi prin cultură, şi că ori ce stat e osândit la o retrogradare sigură, când încape pe mâna oamenilor, cari'şi fac din politică o meserie de câştig, un mijloc de îmbogăţire ori de bun traiu. Avem înainte-ne o foae eşită de sub dictatul sĕu propriu şi iscălit de el, în care arată, care trebue sĕ fie ţinta partidului conservator. „Intărirea instituţiilor, concordia între fiii aceleiaşi ţĕri, asigurarea proprietăţii şi a muncii, înlăturarea elementelor parasite, cari, sub o formă sau sub alta, nu trăesc de cât din averea sau din munca celorlalţi: aceasta trebue sĕ fie mai ales ţinta ori-cărui partid conservator, ba mai mult, a ori cărui partid serios, ori-care ar fi denumirea sa“.

„Ca orator, Epureanu era strălucit. Ore întregi fermeca auditoriul, îmbrăcând adevĕrurile cele mai crude în forma nevinovată a unui umor atât de contagios, încât cei mai mari adversari politici ai sĕi, departe de a fi jigniţi de acele valuri de fină ironie, de acele scânteieri ademenitoare ale unui spirit atât de cultivat, atât de elegant şi de o amabilitate personală covêrşitoare, îl ascultau cu adêncă plăcere. Nu frase mari şi patetice, cum le obicinuesc oratorii populari, ci argumente şi un spirit de fermecătoare conversaţie: eată arta, în care era maestru. Epureanu era un orator cu totul modern. Dar indĕrĕtul acestui farmec al graiului se ascundea o inimă rănită de starea tristă a patriei lui, căci el a fost cel dintâiu poate, care nu s'a lăsat nici când orbit de fraseologia goală a politicilor de industrie, nici de aparenţele unui progres în forme, pe când în fond poporul dedea indĕrĕt pe toate căile.

„Incepêndu'şi cariera politică prin participarea la revoluţia din 1848, el a fost una din podoabele curţii lui Grigorie Ghica Vodă, amic şi consiliar in cele bune ale lui Vodă Cuza, president al constituantei din 1866, prezident de consiliu sub Vodă Carol. O invĕţătură vastă, un spirit de o libertate genială, o onestitate superioară până şi umbrei vre-unei indoieli, un nume vechiu inrĕdăcinat in tradiţiile unui curat patriotism, şi cu toate nesfêrşitele necasuri ale vieţii sale, totdeauna vesel, amabil, indatoritor, oricât de obosit, de bolnav sau de superat ar fi fost: astfel era omul, făcut pentru a împăca urele şi preventiunile dintre oameni.

„Astăḑi acea bogăţie de spirit, de sentiment, de amabilitate, numai e decât o mână de pământ. Nu numai partidul conservator, ţara întreagă sufere o grea perdere, căci în crearea unor asemenea oameni natura e estrem de avară. Atins de majestatea morţii înaintea căreia împĕratul şi ostaşul sûnt de o potrivă, nu se va afla mână care sĕ se ridice pentru vre o invinuire înaintea strălucitoarei amintiri, pe care acest muritor o lasă pe pământ. Deci uşoară'i va fi ţerîna şi amintirea neumbrită de aripa uitărei!...“

Varietăţi.

* (Insciinţare). Adunarea generală a despărţĕmêntului III (Sibiiu) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, se va ţinè în acest an la 21 Sept. (3 Oct.) a. c. în comuna Tilişca. Se invită deci toţi p. t. membrii ai acestui despărţĕmênt cum şi alţi binevoitori pentru cultura poporului român a participa la această adunare în numer cât se poate de mare.

Sibiiu, 11/23 Sept. 1880.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p.,
direct. despărţĕmêntului.
Petra Petrescu m. p.,
secret. al com. desp.

* (Promemoria 1849). Ungurii din Ocna Sibiiului vor serba în 26 Septemvre n. la 3 oare după ameaḑi desvĕlirea monumentului acelor Unguri, cari au căḑut în bătaia deacolo din

4 Februarie 1849. Spre acest scop pleacă în 26 Sept. la 2 oare după ameadi dela Sibiiu la Ocna un tren separat, pentru toţi câţi doresc a lua parte la sărbarea sus numită.

* (Monumentul lui Bem) se va desvăli sărbătoresce în Mureş-Oşorhei în 17 Octomvre n.

* (Pausz) despre care am vorbit mai de multe ori se află de present în temniţa din Caransebeş, dupăce a repus în pripegirea lui peste 7090 fl. v. a. În 13 Septemvre fiind ascultat de subjudele din Caransebeş Scherff l'a năpădit de mai multe ori plânsul.

* (Vila lui Bethlen) din Körtvelysa, carea cladită fiind de maestrii din Viena abia de vreo câţiva ani a costat la 180,000 fl. — după cum ne spune „Kelet" — fu vêndută în licitaţie cu 22,000 fl. v. a.

* (Gravitarea Ungurilor spre Viena.) Pecând abia un Neamţ se maghiarisează, pe atunci la 40 Unguri fug la Viena şi cer civitatea austriacă. Această proporţiune — dupăcum ne spune „Deutsche Zeitung" pe temeiul raporturilor Poliţiei din Viena — în loc să scadă, cresce din ţi ce merge şi chiar pe timpul acesta, când ura de rasse a Maghiarilor din Ungaria a ajuns la culmea prostiei.

* (Tirănie selbatică). În comuna Gombas lângă Lipto-Szt. Miklos judele comunal legând pre un lucrător de un arbore 'l-a bătut cu biciul până când acesta 'şi-a dat sufletul subt loviturile turbate ale primariului barbar.

* (Cutremur în Bosnia) Din Seraievo se telegrafează cu datul 20 Sept. n. că în 19 Sept. n. seara pela 11 oare s'a simţit acolo un cutremur scurt, dar puternic. Timpul a fost senin, şi rece.

* (A doua oară înfloresc) foarte mulţi pomi în Gyöngyös. Pea colo fiind adecă în săptămâna trecută un timp de tot cald şi frumos, castanii selbateci, apoi scumpia (malinul) şi acaţii au început a prinde muguri a doua oară şi desvoltânduse de mirare au început a înflorì aşa, încât acum toţi acesti pomi stau încărcaţi de flori.

Bursa de Viena şi Pesta

din 23 Septemvre 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	108 20	108.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	81.80	81.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	95 25	97.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	85.75	85 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	122.75	122.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.75	93.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane	93.75	93.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.—	93.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	93.50	93.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ţecimei de vin	93.—	93.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	71.60	71.75
Datorie de stat în argint	72.65	72.75
Renta de aur austriacă	87.90	87.50
Sorţi de stat dela 1860	131.—	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	819.—	820.—
Acţiuni de credit austr.	283.30	284.15
Acţiuni de bancă de credit ung.	251.25	251.50
Sorţi ungurescі cu premii	108.50	108.25
Sorţi de regularea Tisei	107.40	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.45	9.45
100 marce nemţesci	58.25	58.20
London (pe poliţa de trei luni)	118.30	118.20

Economie.

Sibiiu 14 Septemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.40—7.40; grâu sécăreţ fl. 4.90—5.90; sécară fl. 4.70--5.10; Orz fl. 4.10--4.50; Ovăs fl. 1.90--2.30 Cucuruz fl. 4.60—5.; Mălaiu fl. 7—8.; Cartofi fl. 1.60--2.; Semênţă de cânepă fl. 7—7.50; Mazere fl. 7—7.50; Linte fl. 9.—10; Fasole fl. 6—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 6.; Slănină fl. 36—38. Unsoare de porc fl. 32.—35; Sêu brut pro 50 chilo fl. 30—32; Sêu de luminări fl. 23—25; Luminări de sêu 50 chilo fl. 28—29.; Săpun fl. 19—20. Fên 50 chilo fl. 0.80--1.: Cânepă pro 50 chilo fl. 17-19. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de viţel 36—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbece 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Arad, 18 Septemvre n. Pro hectolitră grâu: fl. 10.20—11; sécară fl. 8.40--8.50; orz 5.40--5.50 ovês fl. 5.—5.10; cucuruz fl. 4.50—4.80; cel nou cu ——— sacul cu tulei. Spirt *en gros* fl. 31.25—31.50 *detail* 32—34 fl. per 100 litre %. Grâu a fost mult şi totuşi a trecut mai tot cu preţuri bune. Mai scumpe au fost ovesele şi orzul pentrucă fiind puţine şi tare cercetate au trecut cu preţuri mai mari, ca de obicei.

(Recolta în Austria şi Anglia) Eată ce cetim în „Timpul":

Austria. Elementele atmosferice au maltradat foarte mult regiunile agricole a acestui imperiu: ploile, grindina şi inundaţiunile au făcut mai pretutindine spăimêntătoare devastaţiuni.

Noi in revista noastră trecută am arêtat cu amênunţime localtăţile, cari au fost mai mult bântuite, vom adăogì acum numai atât, că timpul reu împedecă încă operaţiunile agricole, cât foarte târţiu se vor ivì pe pieţele comerciale productele agriculturei austriace.

(Anglia). Temerile cari se manifestase in luna trecută s'au mai stêmpărat puţin, in cursul acestei sêptêmâni ţice „Mark-Lane-Express"; timpul frumos a adus binefaceri nepreţuite pentru agricultură; căldura a activat maturitatea cerealelor şi a îndreptat calitatea acelor, cari nu erau culcate la pământ. Secerişul se face cu o mare animaţiune; şi cu cât munca secerişului înaintează, cu atâta se observă că, multe grâne sûnt atacate de rugină şi altele duchite aşa în cât calitatea cu toată îmbunetăţirile timpului frumos, lasă de dorit.

Orzurile vor da o producere mai mulţămitoare decât spuneau prevederile, in privirea cantităţei; calitatea însă va fi rea pretutindine şi faţa orzului va fi urită din causa reului timp, care a presidat maturitatea acestei cereale, toate oarzele bune au fost culcate la pământ. Ovesul se arată din ce in ce mai satisfăcêtoriu, cu cât inaintează secerişul.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 13 Oct. şi 31 Noem. imob. Stanei lui Isac Oprea în Săcele (trib. Braşov); în 27 Sept. şi 27 Oct. imob. rêmasului după Vasilică Dîrzan în Zalba; în 13 Nov. şi 13 Dec. imob. lui Nicolae, Grigorie şi Maftei Oniga în Suciul de jos (trib. Dej); în 23 Oct. şi 23 Noemv. imob. lui Ioaneş Muţ în Reşinari (trib. Sibiiu); în 30 Sept. imob. Catarinei Willisch în Feldioara (jude. cerc. Sighişoara); în 4 Oct. imob. lui Iosif Werkel în Oşorheiu (trib.); în 30 Sept. imob. lui Anghel Teclu în Braşov; în 29 Sept. imob. lui Ioan Badea în Braşov (trib.); în 1 Oct. imob. soţiei lui George Szadoş în Luna (trib. Cluj); în 30 Sept. imob. lui Mitru Florea în Taniş (judec. cerc. Huedin).

Prima societate maghiară generală de asiguraţiune.

Însciinţare

cătră p. t. public asigurătoriu despre asiguraţiunea pe şase ani a caselor şi edificielor economice, pre lângă folosinţa anului prim grătuit anticipative.

Budapesta în Septembre 1880.

P. t. public asigurătoriu şi mai vêrtos p. t. partidele noastre, a căror simpatie şi încredere, — pre lângă influinţarea altor factori, — ne a ridicat societatea în stadiul de aci, nu ne vor nega acea recunoscinţă, că societatea noastră a rêmas totdeauna firmă pe acel fundamet, pre care 'şi-a basat neguţătoria, şi că a rêmas firmă principielor sale şi pre lângă esperimêntările diverse ale altor societăţi cari sa'u ridicat în urma societăţii noastre.

Principiile aceste i s'au rectificat şi rebonificat prin acel resultat, că încă cu finea anului trecut 1879 capitalul societăţei fundamentale (neatacaver) de 3.000,000 floreni în bani gata e deplin întregit, ear capitalul reservat (disponibil) s'a ridicat la 1.000,000 floreni, şi cu firmitate putem ţice aceea, cu ce nu va fi capace nici o societate concurentă, că societatea noastră tacsele reservate spre acoperirea daunelor, cu finea anului present în aşa mare sumă le poate transpune în favorul socotului anului următoriu, că precum se vede de aci încolo din acele tacse se vor puté acoperì daunele eveninde în anii următori!

A ţinê cu noi pas egal — credem a putê afirma fără frică — abia va fi în stare vreuna dintre societăţile cari concurg alăturea cu noi.

Spre ajungerea acestui resultat s'a nizuit dintru toate societatea noastră, pentru că a fost convinsă, că prin aceasta face un serviţiu escelent neguţătorielor asigurătoare din patrie, şi mai vêrtos intereselor partidelor sale, dacă din câştigurile neguţătoriei constitue astfeliu de tari capitale fundamentale şi disponibile, care conţinênd asiguranţă destulă, la toată ocasiunea servesc spre deplină incredere şi liniscinţă, şi că aşa mare şi deplin solvit capital fundamental si reservat numai cele mai escelente societăţi afară din patrie posed.

Dealtmintrelea p. t. public asigurătoriu, şi mai vêrtos p. t. partidele noastre şi aceea pot documenta, că pre când noi de o parte asfel ne-am nisuit a câştiga, rectifica şi rebonifica încrederea, pre de altă parte societatea noastră, amêsurat prosperărei, intârirei şi relaţiunilor neguţătorielor sale ţinênd înaintea ochilor totodată şi interesele comune ale societăţei şi partidelor asigurătoare, totdeauna a fost gata a întinde partidelor sale prospecte şi binefaceri mai noue ceea-ce din cele mai multe cu aceea a documentat, că partidele asigurătoare pe viaţă, din câştigurile clasei aceateia jumêtate, ear partidele asigurătoare contra daunelor de ghiaţă din câştigurile clasei aceteia a cincea parte se împărtăşesc.

Acesta ne e principiul purcederei noastre şi acuma şi de aceea când am ajuns acolo, ca cu deplin solvit capital fundamental şi reservat putem continua neguţătoria, societatea noastră cu plăcere îşi realisază de mult propusul seu scop, şi eacă cu aceasta şi partidele asigurătoare contra daunelor de foc, voiesce a le împărtăşi în favoare mai nouă.

Am decis dară, şi despre aceasta voim a însciinţa publicul asigurătoriu, ca asiguraţiunea caselor şi edificielor economice de aci încolo la noi întru acea favoare sê se împărtăşască, că spre esemplu dacă proprietariul casei sau al pământului se obligă a'şi asigura astfel de edificiuri pe şese ani, societatea noastră pe anul usuat grătuit de anul prim aşa că partida asigurândă numai după folosinţa anticipativă a anului prim grătuit, respective cu începutul anului al doilea e obligată a solvì tacsele.

Credem cumcă favorul dispunerei noastre acesteia todeauna va avé cea mai mare apreţiare în clasa proprietarilor, dar mai vêrtos în anul present şi în timpul următor când încă va fi simţitoare calamitatea anului acestuia, şi când în cercul economului aşa puţini sûnt bani. Dispositiunea noastră aceasta încă şi intre aşa împregiurări nefavorabile, face posibilă asiguranţa pe un timp mai îndelungat. Şi favorul acesta cu atâta e mai mare, cu cât e mai considerabilă tacsa anuală, şi cu cât mai greu s'ar puté esopera în anul present sau următoriu solvirea acceleia anticipative prin economul apêsat de împregiurârile nefavorabile ale anului acestuia.

Dar de beneficiul anului gratuit anticipative se vor folosì şi acele partide ale noastre, care fiind deja asigurate pe un timp mai îndelungat, şi sûnt îndreptăţite a folosì anul gratuit decursive, respective numai în anul din urmă al asiguraţiunei lor; pentru că prin înoirea asiguraţiunei se vor folosí după o laltă de doi ani grătuiţi, aşa ca un an va fi acea al asiguraţiunei espirătoare, care au a'l folosì numai în urmă, ear celalalt an e anul prim al asiguraţiunei înnoite pe şese ani.

Când despre favorul acesta mai nou voim prin aceasta a însciinţa p. t. public asigurătoriu nu ne reţinem nici de esprimarea acelei convingeri, că p. t. public asigurătoriu precum în dispositiunea aceasta promptabilitatea noastră sau în favorul folosinţei anului gratuit anticipative semnul încrederei noastre îl va recunoasce.

Însciinţând încă p. t. public asigurătoriu şi despre aceea, că agenţii nostri, dar şi noi înşine cu plăcere servim ori cu ce deslişiri

Remânem cu salutare

Prima societate maghiară generală de asiguraţiune.

Harkányi: Lévai.

Nr. 220. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Voia, cu 100 familii de clasa a III. în protopresbiteratul Gioagiului I. se escrie în urma ord. p. v. consistoriu din 12 August a. c. Nr. 2359. B. concurs, cu terminul până la 14. Octomvre, a. c. în care ţi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

Porţiune canonică: un pământ arătoriu de 4 mêsuri semênătură de grâu.

Dela 66 familii câte o mêsură de cucuruz în boambe, câte o ţi de lucru, şi stola usuată, cari toate computate la olaltă în bani, dau un venit anual de 210 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune parochială, au de a'şi substerne petiţiunile lor instruite conform „statutului organic" şi regulamentului congresual din 1878, oficiului ppresbiteral al Gioagiului I, până la terminul sus indicat.

Hondol, 6 Septemvre 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Vasile Pipoş m. p.,
protopresbiter gr. or.

Nr. 229. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învêţător la scoala poporală din Ludoş protopresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu terminul 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) salariu anual de 200 fl. v. a. din casa alodială, care se va solvì în rate lunare decursive, prelângă cuitanţă timbrată şi vidimată de oficiul comunal.

b) cuartir liber în localul scoalei sau în relut cuartir în sumă de 10 fl. v. a. asemenea din cassa alodială, care se solvesce la începutul anului scolastic.

c) 4 carê de lemne pentru încălţit.

Concurenţii prelângă cualificaţiunea recerută de lege au a documenta, că sûnt cântăreţi buni, ear alesul e deobligat a cânta în decursul anului scolastic dumineca şi sêrbătoarea atât la utrenie cât şi la liturgie în biserică.

Dela oficiul ppresbiteral al tractului.

Mercurea 9 Septemre 1880.

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 211. 1—3

CONCURS.

Pentru reintregirea vacantei parochii din Vêrd clasa a III-a pe basa ord. P. V. Consistoriu archidiecesan ddto. 20 Maiu a. c. Nr. 1363. B. se escrie corcurs până la 1 Octomvre 1880 st. v.

Emolumentele sûnt:

a) locuinţa în odăile scoalei, lângă care două grădini de legumi;

b) porţiunea canonică de 7 jugere comassată lângă care o posesiune întreagă donată de reposatul Spiridon Morariu;

c) dela 80 familii Români câte o ferdelă de cucuruz sfârmit;

d) dela 20 familii neorustice câte o jumêtate de ferdelă;

e) venitele stolare statorite de sinodul parochial;

f) două sorţi lemne în pădure; — toate aceste dau o sumă de 328 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa această parochie sê'şi astearnă suplicile provêţute cu documentele prescrise de „statutul organic" şi de regulamentul congresual pentru parochii din anul 1878, oficiului protopresbiteral gr. or. mai jos subscris până la subsemnatul termin.

Nocrich în 20 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Gregoriu Maier m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 157. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învêţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele Văleni, Făurosci şi Cărbunariu, în ppresbiteratul Cetăţei de peatră prin aceasta se escrie con-

curs cu termin până la 14 Octomvre anul curent.

Emolumentele sûnt:

1. Văleni, 200 fl. v. a. şi lemne de încălţit.

2. Făuresci 140 fl. v. a. cuartir liber şi lemne de încălţit.

3. Cărbunariu 160 fl. v. a. cuartir liber şi lemne de încălţit.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a'şi asterne suplicele lor instruate în sensul prescriselor stat. org. şi a regulamentului provisoriu din 1878 la subscrisul oficiu ppresbiteral până la terminul prefipt.

Dela oficiul pbresbiteral gr. or. al Cetăţei de peatră.

Cărpiniş, la 29 August 1880.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 178—1880. 1—3

CONCURS.

Pe basa înaltei încuviinţări consistoriale din 18 Martie Nr. 857/B. pentru ocuparea staţiunei de paroch de a III classă în comuna Vidraseu protopresbiteratul Têrnavei inferioare se deschide concurs cu terminul până în 14 Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Curtea parochială cu casa cu 3 încăperi şi alte edificii economice.

2. Grădină de legumi;

3. Porţiune canonică arătoare şi cositură de 17 jugere 1527□° din care 1020 orgii pătrate folosesce cantorul.

4. O ferdală de cucuruz sfêrmit dela 52 familii.

5. Tot de la acele familii câte o ţi de lucru cu palma.

Cei ce doresc a ocupa această staţiune au a'şi asterne suplicele conform regulamentului sinodal din 1878 la oficiul protopresbiteral în Deag.

Dela oficiul protepresbiteral gr. or. a Têrnavei inferioare.

Deag, 1 Septemvre 1880.

În conţelegere cu respectivul comitet parochial.

D. de Tamaş m. p.,
adm. prot.

Nr. 141 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa III Galaţi, în ppresbiteratul Zlatna inter. se deschide concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu două odăi, şură şi grajd, la care mai aparţine şi o grădină de un car de cucuruz.

2. Folosirea cimiteriului, a unui fênaţ, de un car de fên, a unui loc de păşunat şi arătură, în mărime de 2 jugere, numit la „lunca morii.“

3. Dela 40 de case, câte o ferdelă de cucuruz sfărmit, sau 11 cupe de grâu bun.

4. Venitele stolare sistemisate care toate la olaltă dau aproape suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a'şi substerne petiţiunile instruite, conform statut. organic şi regulamentului congresual din 1878, la subscrisul oficiu ppresbiteral, până la terminul mai sus prefipt.

Abrud în 3 Septembre 1880.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral.

I. Gall m. p.,
ppresbit.

Nr. 224. 1880.

CONCURS.

Întru urmarea preainaltei încuviinţări consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 1483. B. pentru ocuparea staţiunei de capelan lângă slăbănogitul paroch bătrân Nistor Popa din Şincanouă, ppresbiteratul gr. or. al tractului Făgăraşului I, se deschide concurs cu terminul până la 14 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu această staţiune sûnt, conform declaraţiunei numitului paroch, jumătate din toate venitele parochiale, dela 768 suflete, ce cad pe partea ţisului paroch, care toate computate în bani ajunge la suma aprocsimativă de 200 fl. v. a., cu toate accidenţiile de preste an.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au să'şi astearnă concursele lor, instruite conform dispositiunilor „Statutului organic“ şi ale regulamentului sinodal din 1878 până la terminul mai sus arătat la oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului I.

Făgăraş 24 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petru Popescu m. p.,
protopresviter.

2—3

CONCURS.

La scoala greco-orientală română din comuna Poiana-sărată (Sósmező) comitatul Trei-scaunelor (Háromszék) se deschide concurs pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci: pe lângă emolumentele mai jos indicate.

1. Postul pe docinte în classa primă cu salariu anual de 100 fl v. a. şi lemne.

2. Postul de docent în classa 2 cu salariu anual de 200 fl val. aust. locuinţă liberă în edificiul scolar şi lemne pentru foc.

Doritorii de a concura la aceste posturi au de a înainta suplicele lor însoţite cu atestat de cualificaţiune la oficiul parochial gr. or. român din comuna sus numită până la 23 Septemvre a. c. st. v. observênd, că acei concurenţi, cari vor putè documenta facultatea lor pentru propunerea limbei maghiare, vor fi preferiţi.

Poiana-sărată în 7/19 Sept. 1880.

2—3 **Ioan Băloiu** m. p.,

Nr. 131. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de învĕţători în comuna Romos ppresbiteratul Orăştiei se escrie concurs până la 28 Septemvre a. c. st. v.

Salariile împreunate cu aceste două posturi sûnt:

1. Pentru postul de învĕţătoriu primariu 280 fl. care se solvesce în rate lunare din alodiul comunei, şi lemne de încălţit.

2. Pentru postul de adjunct 140 fl. din care 120 fl. din alodiul comunei ear' 20 fl. din lada bisericei şi lemnele necesare de încălţit.

Pentru învĕţătoriul primariu se cere cunoascerea limbei maghiare, ear' pentru adjunct se cere să scie bine tipicul bisericei, pentru că e deobligat a servì în strană în toate duminecile şi serbătorile.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci au de a'şi asterne petiţiunile lor în sensul statut. org. şi a regulamentului congresual, la dl ppresbiter în Orăştie până la 28 Septemvre a. c. în care ţi se ţine şi alegerea.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. din Romos. Dat Romos 29 August 1880.

Pentru comitetul parochial:

Vasiliu Basarab m. p.,
paroch local şi preşed. al comit.

Nr. 54—scol. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din subsemnatele comune bisericesci ale protopresbiteratului gr. or. al Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 28 Septemvre a. c. v.

1. Pentru postul învĕţătoresc din comuna Borgo suseni cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemne.

2. Pentru postul învĕţ. din comuna B. Mijloceni cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Pentru postul învĕţ. din comuna Blaşfalĕul superior cu salariu anual de 100 fl. cuartir liber şi lemne de încălţit.

4. Pentru postul învĕţătoresc în comuna Căila cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

5. Pentru postul învĕţ. în comuna Şimotelnic cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a'şi substerne suplicele instruite cu documentele recerute prin stat. org. până la datul sus însemnat subsemnatului oficiu ppresbiteral.

Oficiul ppresb. gr. or. al tract. Bistriţei.

Borgo-joseni, în 24 Aug. 1880.

În conţelegere cu comitetele scolare concernente.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. protop.

Nr. 209 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a II în comuna Reşinari, unde s'au redus parochiele dela 4 la 3, se escrie cu aprobarea Ven. Consistor Archidiecesan din 27 Maiu 1880 Nr. 1642 B. concurs cu termin de 30 ţile după prima publicare.

Venitele sûnt:

A treia parte din venitele ordinare stolare.

Concurenţii au să trimită suplicile lor instruite în sensul prescriselor din Statutul organic şi din regulamentul congresual pentru parochiila P. O. Oficiu protopresbiteral al II, în Sibiiu.

Reşinari în 15 Iunie, 1880.

Comitetul parochial ortodocs-român, în conţelegere cu părintele administrator protopresbiteral tractual.

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu secundariu la scoala confesională gr. or. din Poplaca, protopresbiteratul Sibiiului I-iu, pentru intregirea acestui post se escrie concurs cu terminul până la 20 Septemvre anului curent st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 210 fl. v. a. solvind în rate din alodiul comunal.

2. Cuartir liber, şi folosirea grădinei scolare.

3. 3 orgii de lemne în natură pentru încălţit.

Doritorii de a ocupa această staţiune avênd a se presenta în biserică în vre-o Duminecă s'au serbătoare înainte de alegere, au a'şi trimite suplicile lor instruite cu documentele prescrise de „Statutul organic“ şi „regulamentul provisoriu“ din anul 1878 oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului I până la terminul indicat. Alesul va avè se ţină o strană în biserică în dumineci şi sĕrbători în decursul anului.

Poplaca în 31 August 1880 st. v.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral

3—3 *Comitetul parochial.*

Nr. 161. 3—3

CONCURS.

Conform resoluţiunei Măritului Consistoriu Archidiecesan dto 15 Iulie a. c. Nr. 2243 B. pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch gr. or. din Budila, Ioan Ioanovici, în protopresbiteratul Heghigului se escrie concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sûnt:

a) din simbria preoţească dela 150 familii $^1/_3$ parte.

b) din veniturile stolare preoţesci $^1/_3$ parte.

c) din pământurile parochiale de 1000, □°. $^1/_3$ parte.

d) din fênaţurile parochiale de 6 care fên $^1/_3$ parte.

e) din grădin'a parochială $^1/_3$ parte toate aceste venituri dau anual suma de 160 fl. v. a.

Doritorii de a reflecta la acest post sûnt avisaţi, ca conform regulamentului congresual pentru parochii, să'şi astearnă suplicile sale în terminul indicat mai sus, — oficiului protopresbiteral gr. or. al Heghigului în Elöpatak.

Elöpatak la 21 August 1880.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Moga m. p.,
adm. prot.

Recuisite de învĕţămênt

aflătoare la **W. Krafft** în Sibiiu.

Mapa ţĕrilor ţinĕtoare de coroana Ungariei pentru scoalele poporale dată de Eugenie Bordeaux, Ediţiunea II, 158 cm. lată, 111 cm. înaltă, pe pândă în mapă necolorată . . . . . fl. 5.—
colorată . . . . . „ 6.—

„ **Europei,** trad. J. M. Moldovan, 140 cm. lată şi 120 cm. înaltă, pe pândă, în mapă . . . . . fl. 5.50

„ **Semigloburile** sau carta globului pământesc, 131 cm. lată şi 110 cm. înaltă, pe pândă, în mapă . . . fl. 4.50

Globuri terestre adjustate, 22 cm. în diametru . . . fl. 7.—

Aparatul metric constând din 12 obiecte, împreună cu esplicarea lor în limba română fl. 4.50

Atlas de istoria naturală cu 250 figure colorate şi cu prescurtare compl. a istoriei natur. a celor 3 domen. leg. fl. 1.75

Maşină de comput cu globuleţe albe şi negre pe drot fl. 3.20

Tabele de pĕrete (20) cu icoane colorate şi îndreptariu lângă dênsele de T. Roşu fl. 3.50

[55] 1—2

---

[54] 1—1

Anunciu.

Prima societate ungurească generală de asecuraţiune, asecurează gratis pe anul prim **case şi edificiuri economice**, aşa că solvirea tacsei se va începe numai după espirarea anului prim gratuit, respective cu începutul **anului al doilea**, dacă astfeliu de edificiuri se vor asecura la dênsa pe un restimp de **şese ani.**

Desluciri mai în detail cuprinde însciinţarea direcţiunei publicată în această privinţă.

Societatea are ca representant în Sibiiu pe dl **Ludovic Reschner** (strada Pintenului Nr. 4).

Prima societate ungurească generală de asecuraţiune.

Ernatic de vite.

Pe moşia Darabani, judeţul Dorohoi, găsindu-se fên de cea mai bună cualitate şi păşune inbelşugată şi întinsă, — mocanii cu oi, cai, sau ori-ce alt soiu de vite sûnt primiţi la ernatic cu condiţiunile cele mai favorabile. Atât în privirea îndemânărilor cât şi a preţului a se adresa direct la Curtea moşiei. [51] 5—6

Redactor respunţĕtor: **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.